

SZŰZ MÁRIA OLTALMA ÜNNEPE

Mária, a közbenjáró

Mint minden évben, az idén is sokan a vakmerő fürdőzés áldozatai lettek. Jó néhányan a Dunába, Tiszába, Balatonba, vad vizekbe fulladtak. Volt köztük egy fiatalember, aki már a meredek partig verekedte magát. Az életet, a szabadulást, a menedéket jelentő partig. Már csak centiméterek választották el attól, s úgy látszott, hogy el is éri azt. Karját lélekvesztve, ijedten nyújtotta előre a menedék felé. Egy kiálló erős gyökér, egy bozót, egy cserje ága megmenthette volna, de marka csak egy fücsomóra talált. S bizony a fücsomó alig-alig kapaszkodott gyökereivel a part menti fővénybe, ezért kiszakadt onnan. Kezében maradt. Így találtak rá, amint markában szorította a fücsomót. Élete odalett, mert gyengének bizonyult a menedék.

Mária oltalmában bízó K. T.! Milyen nagy baj az, ha gyenge a menedék. S mily nagyszerű, ha a menedék erős. Milyen áldás, s mekkora nagy szerencse. S tőle mi is erősek, szerencsések, elveszni nem tudók leszünk.

Ti vagytok ezek az erősek szerencsések, T.! Ti vagytok szerencsések, akik Máriát választottátok menedékül, és ma is Hozzá siettek, s elcsukló hangon tör fel lelketekből az ősi ima: *„A te oltalmad alá sietünk, Istenszülő Szűz. Meg ne vesd szükségünk idején könyörgésünket, hanem szabadíts meg minket minden veszedelemtől, mint egyedül áldott és szeplőtelen!”* – Igen! Valóban erősek és szerencsések vagytok, mert Szűz Mária esedezik értetek és kérése bizton meghallgatásra talál.

1. Esedezik értetek.

Igaz, minden népért. Minden község, s vidék lakóiért. De megkülönböztetett gondossággal törődik veletek, akik külön is oltalmába ajánljátok magatokat.

Esedezik! Kéri Szent Fiát, éppúgy, mint a kánai mennyegzőn. Esedezése ott kezdődik, hogy egyetlen pillantással észreveszi az ínséget, nyomorúságot. Ott a mennyegzőn sem kellett figyelmeztetni Őt, szólva: Nézd csak, Mária! Milyen nagy szegény, elfogyott a bor. Tehetnél valamit az érdekükben. Mert anyai szemével, szívével, azonnal észreveszi a zavart, szükségét. Mert „Jól csak a szívével lát az ember” – főként ha egy anyáról van szó.

Ez a pillantás nyugszik rajtatok is. – Tekintetével végigsimít újra és újra titeket, mint ahogy a gondos orvos kitapintja a beteg testrészt.

Észreveszi nyomorúságunkat is, nemcsak örömeink okát.

Észreveszi a lelkekbe belopott rossz magot: a vallástalanság és erkölcsi lazaság magját, amely úgy húzódik meg a lélek mélyén, mint a szántóföld konkolya a tiszta búza között Jézus példabeszédében. Épp olyan ez, mint a kelevény a testeden. Eleinte csak egy kis pattanás indul, aztán napról napra terjed: gennyesedik, duzzad, míg végül már lázban ég tőle az egész testrészt, úgy, hogy majd széthasítja a fájdalom, s ha az orvos felnyitja, tele van ocsmánysággal.

Gyerekeink lelkében ez úgy kezdődik, hogy egyre inkább lekötik ennek a világnak a szórakozásai, örömei. Olyannyira, hogy nem marad idejük, erejük saját benső életükre. Nem marad hely lelkükben az ima, a templombajárás, Isten számára.

Azt kérdezed, mik ezek a szórakozások, túlzott örömök? – Vannak országok, ahol a megkérdett 5-6 éves gyerekeknek csaknem fele azt válaszolja, hogy a TV kedvesebb számára, mint a tulajdon apja, és sok gyerek, fiatal, hosszú órákat tölt naponta előtte. – Vajon belenyugodhat-e a szülő abba, hogy már a kisdíáknak akkora szenvedélye legyen, hogy az igazán fontos dolgokra ne legyen idő? A kötelességteljesítésre, esti imára, vasárnapi szentmisére. Pedig nagyon sok esetben ez történik.

A felnövekvő tizenévesek azután újabb szenvedélyeket keresnek. Évente egy-egy országban több ezer fiatal mérgező meg az alkohol, s már fiatal korban az ital rabjai lesznek. –Amilyen rohamosan a kábítószer terjed hazánkban is, az egyenesen elképesztő. Már egyes

nagy városokban az iskolák mellé fegyveres rendőröket kell állítani, hogy megvédjék a gyerekeket a tolakodó kábítószer-kereskedőktől, nepperektől. Ezt eredményezte az a liberalizmus, amit egyes vezető emberek annyira megpártoltak hazánkban.

Vagy gondoljunk csak a hitbeli gyengeségeinkre! Arra, amikor a legényke vagy leányka még falun is szégyell *Dicsőség Jézus Krisztussal* köszönni papjának, körmenetekben pedig hátra húzódik, s vonakodik megfogni a zászló rúdját vagy a Mária képet? Mintha elfelejtette volna, hogy a vértanúk unokája ő, s az értünk kereszthalálra siető Krisztus kis testvére.

No és ha ez a hitében ingadozó, bátortalan lélek elkerül valamelyik nagyvárosba a nyírségi homokdombok közül, akkor mindent hamarabb megtalál, mint a templomot.

S végül, ha csak nem erősödnek meg hitükben gyermekeink, akkor esetleg házasságot kötnek Isten nélkül, gyermeket nevelnek keresztvíz nélkül, de ebből is csak egyet-egyed. Vagyis úgy élnek, hogy nagyon is távol állnak a krisztusi eszménytől.

Te pedig, mint szülő, mit teszel? Leroskadsz a gyóntatószékbe, és újra meg újra elsírod fájdalmad, mondva: „Én nem így neveltem gyermekeimet, s nem erre tanítottam. Őket! Tőlem ezt sohasem látták. Amíg a kezét fogtam és foghattam, s amíg szemem előtt volt, mindig velünk volt az Isten házában. Együtt imádkoztunk esténként, s egyébként is jó úton járt. Mit tehettem volna még érte?” – Boldog a szülő, aki legalább a fenti szavakat elmondhatja. De mennyien nem mondhatják ezt el, mert sokan nem gondoskodnak gyermekeik vallásos neveléséről. Elsősorban a személyes példaadás hiányzik ma már. Mert meg lehet kérdezni, hogy a szülőknek hány százaléka kíséri el gyermekét a vasárnapi liturgiára?

De ha te már mindent megtettél: Ha értük imahadjáratot folytattál, ha értük böjtöt vállaltál, ha napi munkád, fájdalmaid, keserveid lelki gyümölcsét számtalanszor feléjük fordítottad – szóval, ha mindent megtettél, még e nagy bizalom hátra van: Szűz Mária észreveszi a bajt, anyai tekintetét nem kerüli el a lelki ínség, mint ahogy nem kerülte el ott Kánában sem, s észrevette, hogy elfogyott a bor. – Itt sokkal fontosabbról van szó, mint a borhiány! Mindezeket méginkább számon tartja tehát

Észreveszi a többi szükségét is: a betegek fájdalmát felméri, a szenvedők könnyeit felfogja, az öregek panaszát nem hagyja figyelmen kívül. Érted-e? Anyai tekintetét nem kerüli el semmi sem. Csak bizalommal siess oltalma alá!

Hiszen Ő azt is tudja, hogy kihez kell fordulnia s az egyedüli orvosság hol található ezekre a bajokra. Térül-fordul ott a konyhán a kánai mennyegzőn, s a baj láttán máris ott áll Fia előtt, s kéri Őt. S látod, azt is tudja, hogyan kell előadnia kérelmét! Mert az sem mindegy! Valaki beront hozzád a lakásodba, torzonborz alakkal, és durván követelőzik, s így akar elérni valamit nálad. Vagy a másik szerényen bekopog ugyanezért. Te is másként viszonyulsz a két kérelmezőhöz. – Mária nem követelőzik! Nem parancsolgat. Csak a tényekre hívja fel a figyelmet: „*Fiam, nincs boruk*” – szól. Anyai szívének arany tálcájára teszi fel kérését, s úgy nyújtja Fia elé.

S kellő időben szól! Nem is akkor, amikor még tele vannak a boros edények, de nem is akkor, amikor már morogni kezdenek a vendégek. A legjobb időben szól.

Te pedig, t., sokszor azt sem tudod, merre fordulj panaszaiddal, keserveiddel? – Tudja Mária! – Nem nagyon ismered az utat Jézus Szívéhez? – Ismeri Mária! – Szavadat halknak érzed, s úgy gondolod, hogy nem hatol fel az az ég magasságáig? – Felhallatszik a Máriáé! – Gondolataid bűnös, összetört lélekből szakadnak fel, s fertőzöttek, durvának találsz felfelé menő hangodat? – Finom, tapintatos, szelíd a Máriáé!

Óh, milyen jó, hogy Ő a ti oltalmatok! Milyen erősek vagytok, hogy őbeléje fogózhattok, s hogy Ő esedezik értetek!

2. Annál is inkább, mert éppen ilyen biztos, hogy *az Ő kérése meghallgatásra talál*. Hiszen az ilyen anya kérését egy ilyen gyermek nem tudja visszautasítani!

A történelemből előttünk áll Coriolanus esete: Coriolanus neves római harcos volt, aki sértődöttségből átpártolt az ellenséghez, a volszkuszokhoz, és a megrettent Róma ellen vezette

őket. Ő, aki jól ismerte a Rómába vezető utakat, a város gyenge pontjait s hadereje állását, már-már a város alatt tanyázott az ellenséges sereggel, s ostromra készült. Ekkor, míg a tábor pihent, a csend leple alatt kiosont hozzá anyja, s könyörögve kérte, hogy ne árulja el ilyen gyalázatosan hazáját és népét. A hadvezér viszont így két tűz közé került. Tudta, hogy ha most visszalép, a volszkuszok megölik, mert becsapva érzik magukat. Azt, hogy az anyja mit mondhatott neki, nem tudhatjuk. Tény viszont, hogy Coriolanus nem vezette Róma ellen az ellenséget, ami miatt azok valóban kivégezték. – Lám, egy anyának a szava ilyen sokat nyom a mérlegen! – Ha pedig ez az anya a legjobb, legáldozatosabb, legszeretetre méltóbb anya, akkor biztosan számíthat a meghallgatásra. Főként ha a Fiú pedig a legodaadóbb s legengedelmesebb gyermek: Jézus, aki soha sem bántotta meg anyját, aki még a kereszten is, saját szenvedésének tengerébe merülten is törődött anyjával, s azért, hogy pártfogó nélkül ne maradjon, János apostolra, a szeretett tanítványra bízta, így szólva: „*Asszony, íme a te fiad!*”

Ezért csendül fel ajkunkon az ünnepi énekszó a nagyvecsernyében: „*Nagy oltalma vagy a bánkódóknak, tiszta Istenszülő, és gyors segítsége. A világ üdvössége és erőssége, az irgalom dagálya, a világ védelme.*”

Mi is, akik itt vagyunk, ha mindazt a kegyelmet összeszámoljuk, amit a Boldogságos Szűz közvetítésével kaptunk, magunk is úgy néznénk ki, mint a kegyhelyek templomai, ahol körös-körül táblácskák függnek, a köszönet és hála táblái. Rajtunk is méltán függhetnének ilyen kis táblácskák ilyen felirattal: Mária segített! Mária ekkor is, akkor is, életem során döntő pillanatokban mellettem állt anyai vigyázásával s közbenjárt értem Szent Fiánál. Ezért zengjen az énekszó: „*Üdvözlégy, malasztal teljes, az Úr vagy Teveled, ki általad ad a világnak gazdag kegyelmet.*”

Miért Mária közbenjárását kérjük?

Miért nem csak és kizárólag Jézus közbenjárását kérjük, mikor „nincs más közvetítő Isten és ember között” ?

1. Azért, mert Mária azt szülte, aki elmondhatta: „*Nálam nélkül semmit sem tehettek!*” S ha Ő szülte, akkor szava van nála. Igen nagy szava.

Görög szertartásunk imáiban pedig különösen nagy és meleg szeretettel köszöntjük az Istenszülőt. A 6. imaórában van egy csodaszép imádság, amely a fenti kérdésre is magyarázatot ad. Így szól: „*Vétkeink sokasága miatt nincs bátorságunk az Úr elé járulni. De te, Istenszülő Szűz, imádd érettünk a te szent Fiadat, mert sokat tehet az anyának könyörgése Urunknak megkérlelésére. Ne vesd meg a bűnösök kérését, ó Tisztaságos Szűz, mert irgalmas Ő és üdvözíthet minket, ki érettünk önként szenvedett.*”

Vétkeink sokasága miatt nincs bátorságunk az Úr elé járulni. – Olyan ez, mint mikor a gyermekek rosszat tesznek, s aztán csapatostól mennek a mama elé, s lesik, hogy mi történik. Közben kiválasztanak egyet maguk közül, akit az anya különösen szeret, s őt taszítják előre. A mama pedig lelke mélyén derül az apróságokat látva, s így kérdezi erőltetett szigorral: „No, mi rosszat tettetek megint, halljam!” – Mi is így kérjük Máriát, hogy beszéljen helyettünk Urunknál. Sőt, az imában még mintha mi próbálnánk megmagyarázni neki, hogy milyen jószágos a mi Urunk. Ezért mondjuk így : „*Ne vesd meg a bűnösök kérelmét, ó Tisztaságos Szűz, mert irgalmas ő és üdvözíthet minket.*”

2. A Szűz anyához fordulunk azért is, mert Urunk előtt az anyai közbenjárás különösen értékesnek bizonyult általában is. Ha pedig a saját anyja az, aki kér, akkor elgondolhatjuk, hogy ez mennyivel többet számít!

Naim városába pl. szinte csak véletlenül vetődött el apostolaival. Csak átmenőben volt, mikor nagy sírásra lett figyelmes. Az apostolok elmondták, hogy egy özvegyasszonynak halt meg az egyetlen fia. Az Úrnak annyira megesett rajta a szíve, hogy pillanatok alatt olyan nagy

csodát tett, hogy messze földön elterjedt a híre az ifjú feltámasztásának, s mondogatták: „*Isten meglátogatta az Ő népét!*”

Megfigyelted már, hogy a halottak feltámasztásánál általában is milyen nagy szerepe volt az asszonyok könnyeinek? – Illés prófétát annyira megindította a szeraftei özvegyasszony gyásza, hogy csodát kért Istentől: „*Uram, Istenem, hát csakugyan szerencsétlenségbe sodrod ezt az asszonyt, akinél lakom, s megölöd a fiát?*” – Aztán háromszor könyörgött: „*Uram, Istenem, engedd, hogy visszatérjen a lélek ebbe a fiúba*”. – és a fiú életre kelt. – Így történt Elizeus prófétával is a szunámi asszony esetében.

Az Úr Jézus gyógyító tevékenysége közben is nem egyszer felfigyelhetünk az anyák közbenjárásának jelentőségére. – Jairus leányának meggyógyításánál is ott látjuk a síró anyát a meghalt lányka ágya körül, amint könnyein át esedezik. – No és Mária és Márta? Mint sírnak, mikor bátyjuk, Lázár meghal és könnyek között kérnek segítséget Jézustól. Ezek a könnyek lelke mélyéig megrendítették az Urat, és az együttérzésnek nem csekély szerepe volt e csodák véghezvitelében.

Sőt, amikor nagyszombaton templomainkban kiterítve van a síri lepel, a halott Krisztus testének képe, az utrenye 9. ódájában szavaival így vigasztalja Jézus fájdalmas anyját: „*Ne sirass engem, oh anya, látván mag nélkül méhedben fogant fiadat a sírban, mert feltámadok és megdicsőülök.*” – Még ekkor is gondolt könnyező anyjára. Mintha ezt mondaná egy gyermek az anyjának: „*Ne sírj, mama! Meglátod, minden jóra fordul, ne sírj!*”

Lám, legnagyobb csodáinak a háttérben is jelentős szerepük volt az anyai könnyeknek, kéréseknek. Ezért imádkozzuk meggyőződéssel: „*Sokat tehet az anyának könyörgése Fiának megkérlelésére.*”

Az Istenszülő oltalma

Ma szép programot kapunk az imént elhangzott tropárból: „*Ma, igazhitű népek, fényesen ünneplünk, megárnýkoltatva, Isten Anyja, a te eljöveteled által és a te legtisztább képedre tekintvén, szívödredelmességgel mondjuk: Födöz be minket a te drága védölepleddel, és szabadíts meg bennünket minden bajtól, kérvén a te Fiadat, a mi Krisztus Istenünket, hogy üdvözítse lelkünket.*” Érdeemes most szóról szóra végig izlelgetni ezeket a sorokat, hogy megtaláljuk bennük ünneplésünk drága titkát.

Nagyobb ünnepeinken máskor is említeni szoktuk az elbocsátóban azt, hogy „fényesen ünneplünk”. Mégis ez a mai ünnepünk valahogy egész másként csillog. Mint a családi körben megünnepelt születésnap vagy névnap, olyan számunkra ma ez a templombúcsú. Közösségünk védöszentjének, az Istenszülő oltalmának ünnepén itt a templomban is jogos a gyertyafény, a frissen vasalt terítő, az új ruha, hiszen közösségünk épp a fényes ünneplésben mutatkozik elevenen. Ilyenkor tesznek tanúságot magukról is az „igazhitű népek”: hiszen az igaz hitünket is épp a közösségi ünneplés során fejezzük ki. – Ennek az ünneplésnek közvetlen kiváltó oka annak a malasztal teljes Szüzanyának eljövetele, aki kezdettől fogva anyaszentegyházunk előképe volt. Egyházunk tapasztalata szerint a „Magasságbelinek erejével beárnýkolt” Szüzanya maga is a kegyelem hús árnyát, vagyis igazi oltalmat biztosíthat a benne bízóknak. Ebből a tapasztalatból fakadt egyik legidösebb Mária-énekünk: „*A te oltalmad alá sietünk, Istenszülő Szüz, meg ne vesd szükségünk idején könyörgésünket, hanem szabadíts meg minket minden veszedelemtől, mint egyedül áldott és szeplötelen.*”

Bizonyára az Istenszülő oltalmába vetett bizalom vetette észre a X. században a konstantinápolyi Blakherna-templomban Szent Andrással azt, hogy az Istenszülő a két szent János kíséretében megjelenik az égből, és az ambónon kitért karral sírva imádkozik a népért szent Fiához. S ugyanez a bizakodás gyűjtötte egybe 1171-ben a novgorodiakat is, hogy a fenyegető veszély és ellenséges támadás elöl az Istenszülő oltalompalástja alá jöjjenek.

Tropárunk szerint ma az Istenszülő legtisztább képére tekintve mondjuk el szívbéli töredelmeséggel imáinkat. Vajon melyik ez a legtisztább kép? Az ikonosztázion alapképe, mely az irgalom kútfejeként ábrázolja a Kisdedhez odahajló Istenanyát? Vagy a felső kereszt alatt

látható kép, melyen a szeretett tanítványt magához fogadó anya egész közösségünk gyűjtőpontját, az anyaszentegyházat jelöli ki? – Vagy inkább az oltár mögötti kép, melyen magyar koronánkat veszi oltalmazó palástja alá a Magyarok Védőasszonya? Mi most elsősorban e felé a kép felé fordulunk, mikor szívbeli töredelmességgel mondjuk el imánkat: „*Födözz be minket a te drága védőlepleddel!*” Hiszen az a védő palást nemcsak a görögöket mentette meg évszázadokon át a mohamedán pusztítástól. Nemcsak az oroszokat pártfogolta történelmük viszontagságos évszázadaiban, hanem bennünket is már gyakran borított be oltalmazó áldásával. Ezért énekeltük olyan őszintén a tegnapi vecsernyében: „*Födözd be, Királynőnk a te védelmi lepleddel hazánkat és minden népedet, kik hozzád kiáltunk!*”

„*Szabadíts meg bennünket minden bajtól!*” – énekeltük a torpárt. Mert mi többnyire csak a bajban vesszük észre azt, hogy mennyire rászorulunk a kegyelemre, segítségre. Csak a sárban döbbenünk rá, hogy elestünk. Csak a csatában vesszük észre, mennyire védtelenek lettünk. Ezért mi elsősorban a bajainkból kérünk menekvést, segítséget Oltalmazó Nagyasszonyunktól. De ő nemcsak az üldözöttek pártfogója, hanem parakliszunk szerint „*minden szenvedőnek öröme*”.

Nem érzéstelenítő nővér, aki fájdalomérzéseinket tompítja, hanem mindegyikünknek hathatós oltalmazója: szegények táplálója, jövevények vigasza, öregeknek támogatója, betegeknek látogatója... – egyszerűen minden szenvedőnek öröme. Az ő segítsége nem olcsó ír sebeinkre, hanem hatékony gyógyszer, hiszen igazi örömet és boldogságot ad minden rászorulónak, aki segítségét tőle várja.

Mire is kérhetjük tehát a mi oltalmazó Védasszonyunkat? – „*Kérjed a te Fiadat, a mi Krisztus Istenünket, hogy üdvözítse lelkünket!*” – Így nemcsak apróságokat kérünk tőle, hanem a legnagyobbat: az üdvösséget, az örök boldogságot. Vecsernyéink, utrenyéink végén néha szinte merésznék érezzük a könyörgést: „*Legszentebb Istenszülő üdvözíts minket.*” Pedig ez csak azt fejezi ki, amit Szt. András és azóta is sokan tapasztalunk: „A Szűz jelen van az Úr hajlékában, s oltalmazópalástját magasba emelve kitárt karokkal imádkozik értünk.” – Ő így tud üdvözíteni, megmenteni bennünket, hogy oltalmazó palástját mindig imádságra fölemelt karjaival teríti fölénk. Kérje most szent Fiát hathatósan azért, hogy üdvözítse lelkünket.

(Orosz László, Budapest, 1985.)

Id. Orosz Árpád